

รายงานการประชุม
สภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๖

(สมัยสามัญ)

วันพฤหัสบดีที่ ๘ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ฉบับสำนักงานพิมพ์

ครั้งที่ ๑ ถึง ครั้งที่ ๕๕ (สมัยสามัญ) พ.ศ. ๒๕๖๕

สารบัญ

๕๘
ครั้งที่ ๔๖/๒๔๗๕

คณะกรรมการราษฎร แถลงขอตักเตือนที่ประชุมเพื่อ
ออกจากตำแหน่งในคราวพระราชทานรัฐธรรมนูญ ๖๕๗-๖๕๘
ทดลองประดิษฐ์มหรสพอันร่างคำกราบบังคมทูลพระ
กรุณาต่อพระราชปวโรภพระราชมารดา รัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรสยามเดือนที่ประชุม ๖๕๗-๖๖๓

ประชาชนสภาฯ แถลงเรื่องรายงานการประชุมครั้งที่
ที่ ๓๖/๒๔๗๕ ๖๖๓-๖๖๕

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๖/๒๔๗๕

วันพฤหัสบดีที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๕

ณ พระที่นั่งอนันตสมาคม

เริ่มประชุมเวลา ๑๖.๒๐ นาฬิกา

สมาชิกมาประชุม ๕๖ นาย

ประธานคณะกรรมการราษฎรแถลงว่า ในกรณีที่ขอให้
ประชุมวันนี้ ก็เพราะว่าจะมาหาท่านเอง ฉะนั้นจึงขอตา สำหรับ
ตัวข้าพเจ้าทั้งในนามของคณะกรรมการราษฎรและคณะเสนาบดีซึ่งจำ
จะต้อง ลา ออกจาก ตำแหน่งใน กราว พระราชทาน รัฐธรรมนูญใหม่
เพราะเหตุว่า ตามรัฐธรรมนูญชั่วคราว สภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ตั้ง คณะกรรมการ
ราษฎร แต่ตามรัฐธรรมนูญถาวรฉบับใหม่นี้ พระมหากษัตริย์
เป็นผู้ทรงตั้ง แล้วสภาก็จะได้ลงมติความไว้วางใจให้ปฏิบัติราชการ
ต่อไป คือคณะกรรมการราษฎรจะเป็นคณะรัฐมนตรี จึงจำเป็นต้อง
ลาออกเพื่อให้ โอกาสที่จะได้ โปรดเกล้าฯ ตั้ง ในส่วนคณะเสนาบดี
นั้น ข้าพเจ้าจำได้ว่าแม้ว่าเสนาบดีจะได้รับพระราชทานตราตั้งจาก
พระมหากษัตริย์ก็จริง แต่ข้าพเจ้าเป็นผู้เสนอชื่อในเวลานั้นซึ่ง
สภาเห็นชอบด้วย และตำแหน่งเสนาบดีนั้น เป็นตำแหน่งที่

อยู่ในคณะรัฐมนตรีด้วยกัน ฉะนั้นจึงสมควรจะต้องลาออกด้วย
เหมือนกัน จึงมาแจ้งต่อที่ประชุมให้ทราบว่าจะลาออก แต่การ
ลาออกนั้นก็ต้องลาในวันที่ ๓๐ ธันวาคม คือว่าเมื่อได้รับพระราชทาน
รัฐธรรมนุญก็จะหลุดเด้า ๆ ถวายไปเด้าทีเดียว

อีกเรื่องหนึ่งที่จะเสนอต่อที่ประชุมก็ คือ เมื่อเจตนาพระราชทาน
รัฐธรรมนุญจะมีประกาศพระราชทาน และประธานสภาผู้แทนราษฎรจะ
ได้อ่านคำกราบบังคมทูลพระกรุณาต่อ พระราชปวารณพระราชมารดา
รัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรสยาม เห็นว่าเป็นคำที่กล่าวในนาม
สภา จึงได้นำมาเสนอตั้งที่ได้คิดสำเนาแจกจ่ายกันแล้ว จึงขอ
ให้หลวงประดิษฐมนูธรรมอ่านเสนอต่อที่ประชุม

หลวงประดิษฐมนูธรรม อ่านคำกราบบังคมทูลพระกรุณา
ต่อ พระราชปวารณ พระราชมารดา รัฐธรรมนุญ แห่ง ราชอาณาจักร
สยาม เสนอต่อที่ประชุมดังนี้

“ร่าง

คำกราบบังคมทูลพระกรุณา
สนองพระราชปวารณพระราชมารดา รัฐธรรมนุญ
แห่งราชอาณาจักรสยาม

ขอเดชะฝ่าละอองธุลีพระบาทปกเกล้าปกกระหม่อม

ข้าพระพุทธเจ้าขอพระราชทานพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ
ทูลพระกรุณาในนามแห่งประชาชนชาวไทยทุกถ้วนหน้า

ด้วยการที่ได้ฝ่าละอองธุลีพระบาทได้ทรงพระมหากรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อม ประดิษฐ์ประด่าท พระราชทานรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรสยามให้ประชาชนนิกรได้ดำรง อิสต์วาทิปไตยโดยบริบูรณ์ ทั้งยอมเป็นทชนสมยนิคแห่งข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงเป็นต้นพัน พระเดชพระคุณเป็นต้นเกล้าถันกระหม่อมหาที่สุดมิได้

อนการที่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงได้นำ ความชันกราบบังคมทูลพระกรุณาขอพระราชทานรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สยามราชอาณาจักรได้มีการปกครองตามวิสัยอารยประเทศในปัจจุบันนี้ ใช้อาจจะได้เป็นไปโดยขาดความจงรักภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทก็หาไม่ แต่หากได้เป็นไปด้วยความคิดอันแรงกล้าในการที่เข้ามีส่วนช่วยเหตุอุปถดเป็ดองพระราชภาระในอันที่จะจรรโลงสยามรัฐให้รุ่งเรืองทัดเทียมเขาค่างประเทศ

ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงยอมตระหนักด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมโดยแท้จริงตั้งหน้า การปกครองราชอาณาจักรด้วยวิสัยสัมบูรณาญาสิทธิราชนั้น เป็นการจำเป็นอย่างยิ่งในสมัยที่ประชาราษฎรยังไม่เจริญการศึกษา สมเด็จพระราชาธิบดีต้องดำเนินรัฐประศาสน์นโยบายประจัญต่อเหตุการณ์น้อยใหญ่บรรดามี นับว่าทรงรับพระราชภาระหนักอย่างใหญ่หลวง แต่ด้วยเดชพระบัญชาบารมีอันไพศาลย์ของพระมหากษัตริยาธิราชเจ้าในปางก่อน ๆ สืบตลอดมาได้ทรงนำสยามประเทศให้รุ่งเรืองตามกาลสมัย ประชาชนจึงได้รับพระราชทานการ

ศึกษาเข้าสู่อารยภูมิ ซึ่งเป็นเหตุให้ทรงพระราชปรารภอยู่แล้ว ที่จะพระราชทานรัฐธรรมนุญ แต่ความข้อนี้พระเจ้าทั้งหลายมิได้หยั่งถึงพระปรีชาญาณอันสุขุม จึงได้กราบบังคมทูลพระกรุณาด้วยประการนั้น

บัดนี้เป็นที่ประจักษ์แก่ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงแล้ว ว่าทรงมีพระราชหฤทัยหวังดีในอันจะทำนุบำรุงประชาราษฎร์ จึงมิได้ทรงถือว่าการที่ประเทศมีรัฐธรรมนุญปกครองนั้น จะเป็นเครื่องคัดรอนพระบรมเดชานุภาพส่วนพระองค์ ดังนั้นแม้แต่อย่างใดอย่างหนึ่งเลย เมื่อพระราชรัฐธรรมนุญชั้คร่าวแล้ว ยังได้ทรงอุปถัมภ์ทำนุบำรุงทุกอย่างทุกทางที่ทรงเห็นว่าเกื้อกูลแก่กิจการปกครองนั้น ตราบเท่าจนได้พระราชทานรัฐธรรมนุญถาวร อีกวาระหนึ่งในครั้งนี้ พระเดชพระคุณในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท เป็นที่ศุภคัมภีร์ใจ ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงนงนั้ก ดันเกิดดำเนินกระหม่อมทรงรักชาติจริง ๆ ทรงเห็นแก่อาณาประชาราษฎร์จริง ๆ มิได้ทรงเห็นเหตุการณ์ปดัดถ้อยประการอื่นซึ่งบังเกิดขึ้นเพราะเปลี่ยนการปกครองนั้นเป็นประมาณเลย ทรงนงนั้กเป็นพระบารมีที่ปกเกล้า ปกกระหม่อมให้อุ่นใจ มั่นใจ ถึงสามประการ คือพระปรีชาบารมี พระเมตตาบารมี พระขันติบารมี ข้าพระพุทธเจ้าทั้งปวงนี้ ขอถวายปฏิญาณและเพาระพระภักดิ์ ถ้าเป็นผู้มีดวงเมจจรักภักดีในใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทเป็นนิตย์

ในขอส่วนแห่งคำกราบบังคมทูลพระกรุณานี้ ขออำนาจอันศักดิ์สิทธิ์ในศักดิ์จักรวาลจงอภิบาลคุ้มครองใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาทของข้าพระพุทธเจ้า

ของชาติให้ ทรงเจริญ พระราชดีด้วยดีพัฒนาสังคม พระชนมสุขทุก
ประการ เพื่อทรงพระราชบริหารสยามประเทศให้ ถึงความเจริญรุ่งเรือง
ไพบูรณ์ ความรัฐธรรมนุญแห่งราชอาณาจักรที่พระราชทานมานี้
เทอญ.

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อมขอเดชะ”

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร กงสุข กงสุข กงสุข ในหน้า ๓ วรรค ๓
บรรทัดสุดท้ายที่ว่า “ให้รุ่งเรืองทัดเทียมเขาต่างประเทศ” นั้น คำว่า
เขาต่างประเทศ นั้นฟังดูเงินไม่เพราะ ถ้าจะเปลี่ยนเป็นว่า “นานา
ประเทศ” ก็จะไม่เหมาะ

หลวงประดิษฐมนูธรรม กงสุข กงสุข กงสุข คำว่า “นานาประเทศ” นั้น
พระบรมนิเทศทรงแยหาญ ว่าเป็นหลายประเทศ ซึ่งอาจมีความ
เจริญมากกว่าเรามาก หรือว่าน้อยกว่าเรา ฉะนั้นขอเปลี่ยนเป็นว่า
“อารยประเทศ”

เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ภิรมย์ และกงสุข กงสุข กงสุข เท่าที่ที่เคย
ได้เห็นมา ถ้าพูดว่า “พระปรีชาญาณอันสูงส่ง” แต่มักจะมีคำว่า
“คัมภีร์ภาพ” อยู่ด้วย ฉะนั้นในหน้า ๓ วรรค ๔ บรรทัดสุดท้าย
ควรจะได้ ให้เขารูปที่กล่าวนั้นด้วย คือให้อ่านว่า “มิได้หยั่งถึง
พระปรีชาญาณอันสูงส่งคัมภีร์ภาพ.....”

หลวงประดิษฐมนูธรรม ภิรมย์

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ ตามคำกราบบังคมทูลที่ได้นำ
 ได้มีผู้ขอแก้ไข ๒ แห่ง คือ คำว่า “เขาค้างประเทศ” แก้เป็น
 “อารยประเทศ” คำว่า “สุขุม” เพิ่มความเป็นว่า “สุขุมคัมภีร
ภาพ” ฉะนั้นถ้าไม่ขัดข้องแล้วขอให้รับรองต่อไป ไม่มีผู้ใดคัดค้าน
 ในที่สุดที่ประชุมลงมติเห็นชอบด้วย เป็นอันว่าที่ประชุมลงมติรับรอง
 คำกราบบังคมทูล พระกรุณาฯ ของ พระราช ปรารภพระราชทาน รัฐ
 ธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยามตามที่ได้พิจารณาแก้ไขมานั้น

พระยาราชวังสัน กล่าวว่ คำกราบบังคมทูลพระกรุณา
 ฉะนั้นนี้ ขอให้ถือเป็นความต้งใจจนกว่าจะได้อ่านในวันพระราชทานรัฐ
 ธรรมนูญแล้ว

ประธานสภา ฯ จึงเสนอขอความต้งใจของที่ประชุมต้งนัยที่
 พระยาราชวังสัน เสนอ ต้งมาชิกทั้งหม่อมมีความเห็นชอบด้วย เป็น
 อันว่าที่ประชุมลงมติให้ถือว่คำกราบบังคมทูลพระกรุณาฯ ของพระราช
 ปรารภพระราชทานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรสยาม เป็น
 ความต้งใจจนกว่าจะได้อ่านแล้วในวันพระราชพิธี

ประธานสภา ฯ กล่าวว่ รายงานการประชุสภา ครั้งที่ ๓๖
 ซึ่งได้แจกต้งมาชิกไปแล้วนั้น เห็นว่ยังขัดกับที่ข้าพเจ้าได้พิจารณา
 ตรวจมาแล้ว คือว่ ในคราวที่ข้าพเจ้าได้ตรวจเห็นมีความบางตอน
 ในรายงานไม่ต้งสมควรจะให้มี จึงได้ท้วงทักไว้ว่ควรตัดออก แต่

ครั้นมาตรวจงานที่แจกไปแต่ก่อน เห็นยังคงความที่ประสงค์จะให้คัดออกนั้นอยู่ ฉะนั้นจึงไม่อยากจะขอให้ที่ประชุมรับรองก่อน เพราะตามความเห็นแล้วเมื่อจะให้ข้าพเจ้ารับรองรายงานว่าถูกต้อง ก็ต้องปฏิบัติกรให้เป็นไปความเห็นชอบของข้าพเจ้า มิฉะนั้นก็รับรองไม่ได้ ประการหนึ่งความเหตุนั้นก็เป็นญัตติที่ถอนไปแล้วด้วย

พระยานิติศาสตร์ไพศาลย์ กล่าวว่ ตามความเข้าใจคิดว่า ความที่ประธานสภาฯ ประสงค์จะให้คัดออกนั้นคงเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับบรรดาศักดิ์ แต่สำหรับความเห็นส่วนตัวที่มีได้คัดออกแต่แรกนั้นก็โดยคิดเห็นว่าเป็นความจริงที่ได้พูดกันในสภา แม้ว่าจะเป็นญัตติที่ถอนไปแล้วก็ควรจะมีบันทึกไว้ เพื่อจะเป็นประโยชน์ในรายงานให้ทราบความอันแท้จริงที่ได้พูดกันในสภา ว่าเรื่องนี้มีผู้อภิปรายความเห็นเป็นอย่างใดบ้าง และถึงแม้จะได้เป็นญัตติที่ถอนไปแล้วก็น่าจะให้คงมีไว้ด้วยเหตุผลที่กล่าวแล้ว

ประธานคณะกรรมการราษฎร เสนอว่า เรื่องนี้เห็นว่าเป็นหน้าที่ของอนุกรรมการที่สภาได้แต่งตั้งขึ้นพิจารณารายงานประชุม เมื่อมีเช่นนี้สมควรจะทำความตกลงกันจะเหมาะกว่า แม้เห็นว่าจะเป็นถ้อยคำที่เป็นอันตราายก็จะคัดออกเสียก็ได้ เสร็จแล้วจึงค่อยนำเสนอสภาอีกชั้นหนึ่ง

ประธานสภาฯ ตกลงเห็นชอบด้วย

๖๖๕

ประธานคณะกรรมการราษฎร จึงขอให้สมาชิกคนรายงาน
ประชุมครั้งที่ ๓๖ คือ ระเบียบที่กล่าวซึ่งได้แจกไปแล้วให้แก่พนักงาน
เจ้าหน้าที่เพื่อนำไปแก้ไขข้อบกพร่อง

เดกประชุมเวลา ๓๗.๓๐ นาฬิกา

หลวงคหกรรมบดี

นายปพาตี บุญ-หลง

นายสิงห์ กลางวิสัย

ผู้จกรายงานการประชุม

รายงานฉบับนี้กรมมาธิการ

ได้ตรวจและลงนามผู้แทนราษฎร

ได้รับรองแล้ว

พ.ณ.

ปรีชาานุสาสน์

๒๕ มกราคม ๒๕

นิติศาสตร์

วุฒิสาสตร์

มังกร

จรูญ อนุบางช้าง

พิมพ์ที่กองการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร